तिहारको तयारी | दाङको घोराही उपमहानगरपालिका-१४ भिँगीराका लोकेन्द्र रोका मगरको परिवार सयपत्री फूलको माला उन्दै ।
तस्वीर: सुशीला ओली/रासस

ऊर्जा विकासमा निजी क्षेत्रले थप सहकार्य गर्ने

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सरकारले मुलुकको आर्थिक समृद्धिको प्रमुख आधारका रूपमा ऊर्जा क्षेत्रलाई विशेष महत्व दिएको सन्दर्भमा निजी क्षेत्रले पनि त्यसलाई आत्मसात गर्दै सहकार्य गर्ने घोषणा गरेको छ ।

त्यसका लागि सरकारले नीतिगत, कानुनी र संरचनागत सुधार गरी निजी क्षेत्रलाई थप प्रतिस्पर्धी र व्यावसायिक बनाउनुपर्नेमा जोड दिइएको छ । निजी क्षेत्रको छत्ता संगठन स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इप्यान)ले २५औं वार्षिकोत्सवलाई ऊर्जा क्षेत्रको सार्थक विकासका लागि विशेष भूमिकासहित वर्षभरी नै कार्यक्रम गर्ने घोषणा गरेको छ । इप्यानमा निजी क्षेत्रका पाँच सय बढी ऊर्जा उत्पादक कम्पनी सदस्य छन् ।

विसं २०५७ माघ ४ गते इप्यान स्थापना भएको हो । इप्यानले विभिन्न आरोह अवरोह पार गर्दै नेपालको ऊर्जा विकासका लागि

महत्वपूर्ण २५ वर्ष समर्पित गरेको जानकारी दिँदै अध्यक्ष गणेश कार्कीले देशलाई लोडसेडिङ मुक्त गरी खुद विद्युत् निर्यातकर्ता मुलुक बनाउन आफूहरूको भूमिका रहेको बताए ।

देशको कुल विद्युत् जडित क्षमता तीन हजार दुई सय ३५ मेगावाट पुग्दा निजी क्षेत्रको सहभागितामा मात्रै दुई हजार पाँच सय ४८ मेगावाट अर्थात् कूल जडित क्षमताको करिब ८० प्रतिशत विद्युत् उत्पादन भइरहेको छ । यस्तै, तीन हजार नौ सय ४७ मेगावाट क्षमताका आयोजना निर्माणाधीन अवस्थामा छन् । चार हजार पाँच सय ४५ मेगावाट क्षमताका आयोजनाहरू खरिद विक्री सम्भौता (पीपीए) सम्पन्न गरी वित्तिय व्यवस्थापनको पर्खाइमा छन् ।

त्यस्तै १२ हजार ५०० मेगावाट क्षमताका आयोजनाहरू पीपीएको पर्खाइमा छन् भने त्यतिनै क्षमताका आयोजना अध्ययनको विभिन्न चरणमा छन् । यी आयोजनाहरूको अध्ययन देखि निर्माणसम्मका विभिन्न चरणमा

निजी क्षेत्रको अगुवाइमामात्रै रु १५ खर्बभन्दा बढी लगानी भइसकेको छ । अध्यक्ष कार्कीका अनुसार, सरकारलाई वार्षिक ठूलो मात्रामा रोयल्टी तिर्दै अर्थतन्त्रमा उल्लेखनीय योगदान दिइरहेको छ । गाउँगाउँमा बाटोघाटो, पुलपुलेसा पुऱ्याउँदै स्थानीयस्तरमा शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधारमा ठूलो रकम सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत निजी क्षेत्रले खर्च गरेको उनको भनाइ छ ।

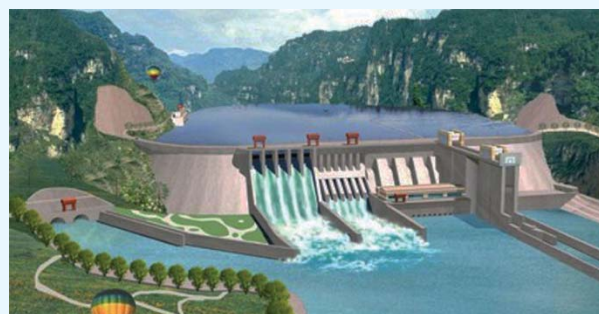
सरकारले सन् २०३५ सम्म २८ हजार पाँच सय मेगावाट क्षमता बराबरको ऊर्जा उत्पादन गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरेको छ । सो मार्गचित्र मन्त्रपरिषदमा पुगेको छ ।

मन्त्रपरिषदले निर्णय गरेपछि कार्ययोजना कार्यान्वयनमा आउनेछ । इप्यानले यही कात्तिक १२ गते ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइमन्त्री दीपक खड्कालाई ज्ञापनपत्र बुझाउँदै सरकारले तय गरेको लक्ष्य पूरा गर्नका लागि सहजीकरण गरिदिन आग्रह गरेको थियो । मन्त्री खड्काले निजी क्षेत्रले उठाएका सबै मुद्दामा सरकार गम्भीर रहेको बताएका थिए ।

तल्लो अरुण जलविद्युत् आयोजनाको मुआब्जा वितरण सुरु

खादबारी, (प्रस)- संबुवासभामा निर्माणाधीन छ सय ६९ मेगावाट क्षमताको अरुण तल्लो जलविद्युत् आयोजनाका प्रभावितलाई मुआब्जा रकम वितरण सुरु गरिएको छ । जिल्ला प्रशासन कार्यालय संबुवासभाले तल्लो अरुण जलविद्युत् आयोजना निर्माणका लागि जग्गा अधिग्रहणमा परेकालाई मुआब्जा दिनका लागि प्रक्रिया अघि बढाएको हो ।

तल्लो अरुण जलविद्युत् आयोजना बन्ने क्रममा तीन सय ३८ घरधुरी प्रत्यक्ष प्रभावित हुनेछन् । जसमा १६ घर पूर्णरूपमा विस्थापित हुनेछन् । आयोजना निर्माणका लागि करिब ६५ दशमलव ९६ हेक्टर निजी जमिन अधिग्रहण गरिनेछ । प्रभावित स्थानीयलाई करिब रु एक अर्ब ४० करोड मुआब्जा वितरण गर्ने सतलज कम्पनीले जनाएको छ ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय संबुवासभामा सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी मोहनमान घिमिरेले रु पाँच लाखदेखि ३४ लाखसम्म जग्गाको मूल्याङ्कन गरी वितरण सुरु गरिएको जानकारी दिए ।

मकालु गाउँपालिकामा निर्माण भइरहेको नौ सय मेगावाटको अरुण तेस्रो जलविद्युत्को उत्पादनपछि खेर गएको पानीबाट खादबारी नगरपालिका-२ चेवावेसीमा करिब १७ दशमलव चार किलोमिटर सुरुडमार्गबाट पानी ल्याएर तल्लो अरुण निर्माण गर्न लागिएको एसजेभीएन लोअर अरुण पावर डेभलपमेन्ट कम्पनीका उपमहाप्रबन्धक आरसी सुलेरियाले बताए । सतलजले अहिले नौ सय मेगावाटको अरुण तेस्रो जलविद्युत् आयोजना निर्माण गरिरहेको छ ।

गैँडाकोटले सयपत्री फूल जिल्ला बाहिर पठाउँदै

नवलपुर (नवलपरासी)- नवलपरासी (बर्दघाट-सुस्तापूर्व) को गैँडाकोट नगरपालिकाभित्र यसवर्ष सयपत्री फूलखेती फस्टाएको छ । यहाँ उत्पादित सयपत्री फूल स्थानीय बजारका साथै गरी छिमेकी जिल्लामासमेत पठाउने गरिएको नगरपालिकाको कृषि शाखाले जनाएको छ ।

नगरपालिकाले फूलको वीउमा अनुदान तथा प्राविधिक सहयोग गरेपछि फूलको उत्पादन बृद्धि भएको हो । यसवर्ष स्थानीय फूलको माला प्रवर्द्धन गर्न नगरपालिकाले प्लास्टिकका मालाको आयात बन्द गरेपछि किसानले उत्पादन गरेका फूल बढी खपत भएको गैँडाकोट-१ की पुष्प व्यवसायी मीना केसीले बताइन् । विगतको वर्षको तुलनामा यसवर्ष फूलको उत्पादन बढी भएकाले स्थानीय बजारका साथै जिल्ला बाहिरबाट समेत माग आएको उनले उल्लेख गरिन् ।

'वारीमा ढकमक्क फूल फुलेको छ, तिहार भर्खरै सुरु भएको छ', उनले भनिन्, 'तिहारको अवधिमा यहाँको सबै फूल खपत हुनेमा विश्वस्त छौं ।' एकलो प्रयासमा तीन कड्डा क्षेत्रफलमा फूलखेती गरेको भन्दै केसीले वीउमा अनुदान तथा फूलमा रोगकीरा लागेमा सोको व्यवस्थापनका लागि नगरपालिकाले प्राविधिक सहयोग गरिरहेको बताइन् ।

फूलखेती गर्न मेहनत धेरै गर्नुपर्ने भए पनि फूल विक्री हुँदा नोक्सानी नहुने केसीले बताइन् । गैँडाकोटमा उत्पादन भएको सयपत्री फूलको माला प्रतिगोटा रु ६० देखि रु एक सयसम्म तथा फूल प्रतिकिलो रु तीन सय ५० देखि रु पाँच सयसम्म विक्री हुने गरेको उनले जानकारी दिइन् ।

फूल आवश्यक पर्ने व्यक्ति तथा संस्थाले आफूहरूलाई सम्पर्क गरेर माग गर्न गरेका भन्दै आजदेखि भने आमउपभोक्तालाई लक्षित गरी फूल टिप्न सुरु गरिएको केसीले बताइन् । 'तिहारका लागि फूलको माग आइरहेको छ', उनले भनिन्, 'आजदेखि फूल टिपेर सर्वसाधारणका लागि पनि विक्री वितरण गर्ने गरी तयारी गरेका छौं ।'

गैँडाकोटमा सयपत्री फूलको उत्पादन राम्रो हुने भएकाले किसानलाई फूलखेतीमा आकर्षण गर्न अनुदान दिन सुरु गरिएको नगरपालिका कार्यालयले जनाएको छ । नगरपालिकाका कृषि विकास शाखा प्रमुख राजुप्रसाद शर्माले सयपत्रीको उन्नत जातको वीउ लगाउँदा यस वर्ष राम्रो उत्पादन भएको बताए । 'हामीले सयपत्री फूलको वीउमा

विक्रि आधारमा ५० प्रतिशत अनुदान दिएका छौं', उनले भने, 'फूलखेतीको नियमित हेरचाह र रोगकीराको सङ्क्रमण देखिँदा किसानलाई प्राविधिक सहयोग समेत गर्दै आएका छौं ।'

कृषि विकास शाखा प्रमुख शर्माकाअनुसार यसवर्ष गैँडाकोट नगरपालिकाभित्र मात्रै ४१ जना किसानले एक कड्डादेखि एक विघा जमिनमा व्यावसायिक सयपत्री फूलखेती गरेका छन् । 'व्यावसायिक रूपमा खेती गरेका किसानले पाँच विघा भन्दा बढी क्षेत्रफलमा सयपत्री फूलको खेती गरेका छन्', उनले भने, 'व्यक्तिगत प्रयोजनका लागि समेत यहाँ फूलखेती गरिने हुँदा नगरपालिकाभित्र करिब आठ विघा क्षेत्रफलमा फूलखेती भएको छ ।'

यहाँ उत्पादन भएको फूल स्थानीय बजारमा पर्याप्त भएर नारायणगढ, कावासोती, काठमाडौं, पोखरा, बुटवललगायत सहरमा पठाउन पालिकाले समन्वय गरिरहेको शर्माले जानकारी दिए । नगरपालिकाले तीन वर्ष अघि व्यावसायिक रूपमा फूलखेती गर्न किसानलाई आकर्षित गरेको उल्लेख गर्दै उनले त्यसपछिका वर्षमा किसानलाई तालिम, वीउ र बिरुवामा अनुदान, प्राविधिक सहयोग नियमित गर्दै आएको बताए । गैँडाकोटमा फूलखेतीका लागि उपयुक्त माटो र हावापानी भएकाले आगामी वर्षमा उत्पादनसँगै क्षेत्रफल बढाउन किसान लक्षित विभिन्न कार्यक्रम ल्याउने योजना रहेको कृषि विकास शाखा प्रमुख शर्माले जानकारी दिए । यहाँ व्यक्ति तथा समूहले व्यावसायिक रूपमा सयपत्री फूलखेती गर्दै आएका छन् । रासस

बचत गरौं, उद्यमशील बनौं

- ◆ बचत गरौं, सुनौलो भविष्यको आधार निर्माण गरौं
- ◆ आफ्नो आम्दानीको केही प्रतिशत रकम बचत गरौं,
- ◆ त्यस्तो बचत भविष्यमा आपतकालिन तथा ठूला खर्चहरू टार्न,
- ◆ व्यापार व्यावसाय प्रारम्भ गर्न,
- ◆ सन्ततिका लागि शिक्षा,
- ◆ स्वास्थ्यलगायतका काममा प्रयोग गर्न,
- ◆ स्वावलम्बी र आत्मनिर्भर बन्न मद्दत गर्छ ।

त्यसैले अनावश्यक खर्च नगरौं, बचत भएको रकमलाई उद्यमशीलतामा लगाऔं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

RASUWAGADHI
HYDROPOWER CO. LTD.
रसुवागढी हाइड्रोपावर कं.लि.
महाराजगञ्ज, काठमाण्डौ
फोन: ०१, ४३७९७४४, ४३७९७९४

